

Vergaderjaar 2009–2010

31 839

Jeugdzorg

Nr. 17

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 september 2009

In deze brief geef ik u, mede namens de Minister voor Jeugd en Gezin, een nadere toelichting op de werkdruk van de kinderrechters, waarover in de media een aantal berichten is verschenen.

Naar aanleiding van deze berichten en mijn toezegging aan u in het overleg dat ik op 4 maart 2009 (Kamerstuk 28 684, nr. 207) met uw Kamer had over de aanpak van overlast door 12-minners, heb ik overlegd met de Raad voor de rechtspraak. De Raad heeft aangegeven dat, naar de indruk van de sectorvoorzitters familiezaken, de werkdruk van de kinderrechters inderdaad is gestegen in de afgelopen jaren.

Dit wordt veroorzaakt door de *stijging van het aantal* kinderzaken door de toegenomen maatschappelijke aandacht en de *verzwaring* van de zaken. Om de stijging van het aantal kinderzaken op te vangen, is de Rechtspraak begonnen met het opleiden van kinderrechters. Het duurt echter enige tijd voordat deze kinderrechters inzetbaar zijn.

Wat betreft de verzwaring van kinderzaken, noemen de kinderrechters de volgende factoren die de zaken ingewikkelder en tijdsintensiever maken:

- het aantal belanghebbenden ter zitting neemt toe. Het komt regelmatig voor dat meerdere vaders in een gezin of pleegouders, vertegenwoordigers van de Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg allen gehoord moeten worden;
- steeds meer belanghebbenden laten zich ter zitting bijstaan door een advocaat, wat de behandeltijd doet toenemen en waardoor het werk wordt gejuridiseerd;
- gezinsleden moeten regelmatig apart van elkaar worden gehoord op verschillende tijdstippen en jeugdigen worden niet of te laat aangevoerd;
- als een van de partijen onvoldoende Nederlands spreekt, moet er gebruik worden gemaakt van een tolk.

De sectorvoorzitters geven verder aan dat er gemiddeld 10 tot 12 zaken per zitting van één dagdeel worden gepland en dat een zitting gemiddeld in totaal (dus alle zaken samen) 30 tot 60 minuten uitloopt. De totale tijd die per rechter voor een zitting beschikbaar is voor voorbereiding, zitting

en nawerk is gemiddeld 10 tot 12 uur, aldus de sectorvoorzitters. De sectorvoorzitters zijn overigens unaniem van mening dat op zich te weinig tijd ter zitting niemand ervan weerhoudt om de zaak toch de tijd te geven die nodig is. Dit legt uiteraard wel een druk op de rechter.

Verbetering van de efficiency

Om tot een goede besluitvorming over een ondertoezichtstelling (en/of uithuisplaatsing) te komen, is de informatievoorziening, dat wil zeggen een goede dossiervorming, cruciaal. In het project Afstemming werkwijze in de jeugdbeschermingsketen, onderdeel van het programma Beter Beschermd, is daartoe een nieuwe werkwijze ontwikkeld. Daarbij is bij de kinderrechtshouders geïnventariseerd welke informatie zij nodig hebben om tot een uitspraak te kunnen komen. De implementatie van deze nieuwe werkwijze is inmiddels gestart. De introductie van een nieuwe werkmethode *kan* in eerste instantie werkdrukverhogend werken, omdat nog ervaring moet worden opgedaan met de nieuwe methode. Ook is het mogelijk dat Beter Beschermd een tijdelijke piek in het aantal jeugdbeschermingszaken veroorzaakt heeft, doordat zaken eerder bij de kinderrechtshouders terecht komen. Op termijn moet de verbeterde dossiervorming echter de efficiency verhogen, waardoor het toenemend aantal zaken beter verwerkt kan worden door de kinderrechtshouder. Overigens merk ik op dat de Rechtspraak betrokken is geweest bij de totstandkoming van Beter Beschermd en daarbij niet heeft aangegeven extra middelen nodig te hebben voor de invoering daarvan.

Financiering van de rechtspraak

De bijzondere positie van de rechtspraak is een belangrijk gegeven geweest bij het opstellen van de financieringsafspraken. De Rechtspraak is zelf verantwoordelijk voor het beheer en de kwaliteit van de rechtspraak. De financiering van de rechtspraak door Justitie vindt hoofdzakelijk plaats op basis van normprijzen voor tien hoofdproductgroepen. Binnen die productgroepen wordt door de Rechtspraak verder gerekend met gemiddelde tijden voor de afzonderlijke producten. Het gaat hierbij echter wel uitdrukkelijk om *gemiddelde* tijden, om *rekentijden*. De Raad voor de rechtspraak en de individuele gerechten hebben de mogelijkheid om binnen de categorie zelf te prioriteren en onderscheid te maken in de hoeveelheid te besteden tijd. Zo kan de norm voor alle civiele zaken 45 minuten zijn, de gerechten hebben de mogelijkheid om bijvoorbeeld voor simpele zaken 30 minuten te reserveren en voor ingewikkelde zaken 60 minuten. Ook andere keuzes zijn mogelijk.

Kinderrechtzaken behoren tot de productgroep civiel. Binnen de productgroep civiel is er, voor zover mij bekend, geen sprake van grote achterstanden. Daarnaast is de instroom de afgelopen jaren volledig gefinancierd. De toename van het aantal kinderrechtzaken maakt dus deel uit van de totale hoeveelheid gefinancierde civiele rechtbankzaken.

Binnen de financiering zijn waarborgen ingebouwd die ruimte geven om binnen de driejaarlijkse prijsperiode fluctuaties in aantallen op te vangen via de egalisatierekening. Is het aantal zaken lager dan vooraf geprognosticeerd en gefinancierd, dan wordt 70% van het te veel betaalde gestort in de egalisatiereserve. Is het aantal zaken hoger geweest dan geprognosticeerd, dan wordt 70% van het tekort uit de egalisatiereserve opgenomen. Ook voorziet het systeem er in om een wijziging in de kosten van een zaak via het eigen vermogen op te vangen.

De door mij gefinancierde instroom is in 2008 aanzienlijk hoger geweest dan zowel de daadwerkelijke instroom als de productie en ook het eigen vermogen van de rechtspraak is in 2008 toegenomen tot bijna € 38 mln.

Op dit moment zijn er daarom voor mij geen redenen om aan te nemen dat de financiering van het ministerie aan de Raad voor de rechtspraak onvoldoende is geweest om deze kostenstijging op te kunnen vangen. De kinderrechters zullen in eerste instantie met hun gerechtsbestuur moeten overleggen over het aantal zaken dat per zitting wordt gepland en de tijd die hiervoor wordt gehanteerd. Indien op dat niveau geen oplossing wordt gevonden kan het gerechtsbestuur in overleg treden met de Raad voor de rechtspraak om een oplossing te vinden voor het gerezen probleem.

Mocht uiteindelijk blijken dat de productgroepprijs voor civiele rechtbankzaken onvoldoende is, dan zal dit een rol gaan spelen bij de kostprijs-onderhandelingen voor de periode van 2011 tot 2013. Deze zijn inmiddels gestart. Eventuele hogere kosten kunnen tot die tijd worden opgevangen binnen het eigen vermogen van de Rechtspraak.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin